Posamezna številka stane 1 din.

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v pondeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

77. štev. Maribor, dne 4. julija 1924. Letnik XVI.

Radikali v mariborski oblasti.

Radikali se trudijo na vso moč ter uporabljajo vsa sredstva, da bi iz srbske stranke postali srbsko-hrvatsko-slovenska državna stranka. Take metamorfoze (pre obrazbe) stanejo obilno denarja. Tega radikalom ne manjka, dokler je državno krmilo v njihovih rokah in državna blagajna v njihovi upravi. Uspeh pa ne odgovarja naporom in zlasti ne stroškom.

Na Hrvatskem se radikalna stranka ne more usidrati, vsaj ne med hrvatskim narodom. Hrvati so neizprosni protivniki zakonodajnega in upravnega centralizma zato odklanjamo glavno nositeljico centralistične ideje, radikalno stranko pod Pašičevim vodstvom. Jako zatočišče pa ima radikalna stranka med Srbi v banski Hrvatski, zlasti v Sremu. Tukaj broj njenih članov ne pada, marveč raste na škodo srbskih demokratov.

V Sloveniji je radikalna stranka storila že veliko poizkusov, ki so pa redovito končali z velikim fiaskom. Razni Lenarti, Lajoviči, Lukani, Hribarji, Štefanoviči, Ažmani, Pfeiferji, Graseliji in kakor so se imenovali ti radikalski glavarji, so doživeli popolni debacle (polom). Radikalna stranka v Sloveniji je sestavljena iz samih voditeljev, ljudstvo pa noče pod njihovo komando. Stranka brez ljudstva. Generali brez armade.

Zadnji čas so radikali pomnožili svoje napore na Štajerskem. Predsednik narodne radikalne stranke v mariborski »oblasti«, da se poslužimo centralističnega izrazoslovja, dr. Ravnik, advokat v Mariboru, vidi pred svojimi politično-preroškim duhom če ne ravnino, pa vsaj ravninico, kjer upa iz dedščine skrahirane demokratske in samostojne stranke in iz pribežništva iz komunistične stranke zbrati armadico ter ž njo naskočiti trdnjavo avtonomizma v Sloveniji, našo Slovensko ljudsko stranko. Oblastni strankarski tajnik Trošt ga marljivo in prisrčno »trošta« pri tem političnem podjetju, pri katerem kajpada obadva ničesar ne riskirata.

Dr. Ravnik in Janko Trošt sta za svoje bojne pohode poslala pred seboj papirnato predstražo v obliki novega radikalskega lista, z imenom »Narodni Gospodar«. List bo izhajal — seveda do preklica — vsak četrtek, se bo tiskal v socialistični Ljudski tiskarni v Mariboru ter bo stal za tiste, ki bodo plačali naročnino, letno 52 dinarjev. Ker bo plačujočih naročnikov prav malo, bi kazalo za nje naročnino povišati, da bo izguba manjša.

Zakaj so gospodje radikali mariborske »oblasti« svojemu organu dali ime »Narodni Gospodar«, ni jasno. Ako bi vsebina odgovarjala naslovu, bi moral list donašati same članke in notice narodnogospodarskega značaja. Ker pa slovenski radikali narodnogospodarsko panogo v naši državi popolnoma prepuščajo gospodu Pašiču kot najboljšemu gospodarskemu izvedencu, si s takimi stvarmi ne mislijo beliti glav. Zato so zadeli pravo tisti, ki so mnenja, da je naslov »Narodni Gospodar« samo posnemanje »Slovenskega Gospodarja«. To domnevo potrjuje dejstvo, da je glava lista in sploh njegova vnanja oblika oponašanje in spakovanje »Slovenskega Gospodarja«. Namen, ki ga s tem zasledujejo gospodje radikali, je prozoren.

S kakšnim programom stopa novi radikalski list med štajerske Slovence? Z nobenim. Ako bi vprašali ljudi, ki ga izdajajo in stoje za njim, kakšen je njihov program, bi najbrž odgovorili na način, ki je med radikali postal običaj: »Zna Pašič, šta radi. (Pašič zna, kaj dela).«

Mesto programa so gospodje radikali z novim svojim listom spustili med svet nek članek »Kaj hočemo?«

Centralizem in nadvlado enega plemena nad drugim? Tega ni treba hoteti, to že imamo z vsemi žalostnimi posledicami. Slovenski radikali na Štajerskem hočejo mariborsko oblast, katero so pomagali soustvarjati. Zedinjene Slovenije nočejo ali vsaj o njej molčijo kot grob, kajpada iz strahu pred Pašičem. »Dosledna, neizprosna obramba mariborske oblasti bo glavna parola našega »Narodnega Gospodarja«, tako vzklika uvodnik.

Obramba mariborske oblasti? Proti komu? Mar li proti graškim Nemcem? Druga točka programa, pardon: vsporeda njihove volje, je stik s posameznimi pristaši, s krajevnimi organizacijami in srezkimi odbori.« Mislimo, da je tukaj pleonazem (preobilica v besedah), ker je število posameznih pristašev izčrpano v odbornikih krajevnih in srezkih organizacij.

Tretja točka: »Narodni Gospodar« bo odločno nastopal proti vsakemu nasilju«. Tudi proti nasilju sedanjega režima? Bože sačuvaj! Marveč on bo »zagovarjal z vso vnemo stališče, da mora biti v naši državi vsakemu državljanu, ki občekoristno dela (?!), zagotovljeno vsaj to, kar nujno potrebuje za svoj obstanek: zadostna hrana, zdravo stanovanje, potrebna obleka, zdravniška pomoč v bolezni in sredstva za vzgojo in pospeševanje omike njegove dece«. Ako bi »Narodni Gospodar« še dostavil: literček vina, dobra cigarca ali vsaj fajfca tobaka, pa bi idila njegovega programa bila popolna.

Nadalje poudarja »Narodni Gospodar« svoj namen, da bo opravljal vzgojno-izobraževalno in kulturno delo v najširših plasteh naroda. Izpričuje proti očitku o zvezi z Nemci in nemškutarji svojo pristno narodoljubje. Glavna točka pa mu bo »najodločnejši boj proti vsem sovražnikom našega narodnega in državnega edinstva, proti notranje-političnim protidržavnim ruvarjem in klevetnikom.« S takim programom se bo »Narodni Gospodar« trudil, »da se razširi do zadnje gorske vasice naše široširne mariborske oblasti.«

Za štajerske radikale je vsa Slovenja preširokoširna. Za nje je mariborska oblast dosti »široširna«. — Štajerski Slovenci pa bodo skrbeli za to, da bo tudi mariborska oblast za radikalno gospodo preširoko-širna ter da bodo ti gospodje s političnega površja slovenske domovine izginili s svojim novim radikalskim listom vred!

V svojem »dopisu iz Pohorja«, objavljenem v beograjski »Samoupravi«, ponatisnjenem v »Narodnem Gospodarju«, se radikalni kolovodje zaganjajo v »klerikalno nadvlado«, ki baje izključno vlada v teh krajih in katero je treba izpodriniti. Besedičenje o klerikalni nadvladi je navadna liberalna lažnjiva fraza, ki naj tudi pri slovenskih radikalih nadomešča pametno misel in pošteno delo. Naše ljudstvo pa je toliko izobraženo, da se ne da več prevariti od lažnjivih fraz in goljufivih obljub. Da, odstraniti je treba »nadvlado«. Toda katero? Gospodje radikali, vprašajte slovensko ljudstvo, in dobili bote odgovor!

Politične beležke.

Ugibanja in mnenja o vladnem položaju. S Pašičevim odhodom na Bled se je odprlo široko polje raznim kombinacijam in senzacijam. Glavno vlogo v teh igra takozvani volivni mandat. Vladni krogi so že tedaj, ko se Pašič še ni dobro naspal na Bledu razširili vesti, da je Pašič od kralja že dobil volivni mandat. Obakrat pa se je izkazalo, da so te vesti neresnične. Ministrstvo za notranje zadeve je bilo neprestano v zvezi z Bledom in pričakovalo vesti. Vse to dokazuje nervoznost vladnih krogov in nevzdržnost sedanjega položaja. Nasproti takemu razpoloženju v vladnih krogih pa drugi krogi mirno gledajo na razvoj dogodkov. Edini so v tem, da se morajo sedanje razmere temeljito izpremeniti in najti zdrava in močna podlaga na kateri naj se zgradi čvrsta državna zgradba, v kateri bo vladalo poštenje, zakonitost in enakost. Možnost za tako edino pravilno rešitev je dana. Izvesti bi jo pa mogli samo politiki, ki so po svoji osebni kakovosti za tako rešitev moralno kvalificirani. Zato se v vseh nekorupcijonističnih krogih smatra, da so volitve, kakor si jih zamišlja en del politične javnosti, nemogoče. Proti svobodnim neoviranim volitvam seveda ni nihče, vendar je pri tej priliki upoštevati samo to, kar si želijo nekateri pokvarjeni politiki, ampak gledati se mora na korist in blagor ljudstva.

Konferenca Male antante. Mala antanta bo 14. t. m. nastopila v Pragi svojo zadnjo in najtežjo preizkušnjo. Na konferenci v Pragi se bo odločilo, ali Rumunija še ostane v tej državni zvezi ali ne. Od obeh zaveznikov zahteva Rumunija velike žrtve, ne daje pa nič, prav nič. Težko preizkušnjo za Malo antanto bi v Pragi in Beogradu radi prikrili, a stvar je jasna. Tokrat se mora govoriti o Rusiji in rešiti se mora vprašanje, od katerega je odvisen obstoj Male antante. Tokrat se ne bodo dajale »proste roke« — Rumunija noče in ne more. Ali dobi zaveznike proti Rusiji, ali si jih pa poišče kje drugje. Rumunski listi naglašajo, da je čisto naravno in gotovo, da se bo govorilo o Besarabiji in sicer še posebej za slučaj rusko-rumunskega konflikta. Zastopniki Male antante se morajo glede tega vprašanja izjaviti najjasnejše, da se na ta način zavrnejo vesti nekaterih čeških in jugoslovanskih listov v tej zadevi.

Od Pašiča nameravana razčiščenja v lastnem klubu. Danes se še prav nič ne ve, kako in kaj je opravil Pašič pri kralju na Bledu, a Pašičevi ožji prijatelji že razglašajo v javnosti, kako namerava Pašič prečistiti radikalni klub v slučaju, ako bi mu kralj res zaupal volivni mandat. Ako pa bi Pašiču ne uspelo, da požene iz kluba njemu nasprotne in neljube člane potom odkrite moči, pa bi se poslužil za ta slučaj znanih metod, ki so se mu že tolikokrat obnesle. Proti neljubemu mu Nastasu Petroviču bi bila poleg Pašiču neprijetne liste pri prihodnjih volitvah postavljena še druga, ki bi bila po volji ter željah predsednika Pašiča. Ista metoda bi se naj uporabila proti Andreju Radoviču v čačanskem okraju in Tadiji Pantovcu, ki se drzneta nasprotovati Pašičevim sklepom. Na ta način upa Pašič, da mu bo uspelo, da se iznebi v radikalni stranki ljudi, ki mu niso po godu. Ker pa je v radikalnem klubu danes že precejšnje število članov, ki so nasprotniki Pašiča in če bi se temu ne posrečilo, da se iznebi pri prihodnjih volitvah vseh protivnikov, pa je gotovo, da se bo število nasprotnikov v lastni stranki zmanjšalo na minimum. Po volitvah bi imel Pašič pred seboj popolnoma čist položaj, klub bi mu ne mogel več nasprotovati, vsaj odkrito in v javnosti ne.

Proglas neodvisnih radikalov. Neodvisni radikali, somišljeniki pokojnega Protiča bodo imeli 13. t. m. svoj kongres v Beogradu. Za to priliko so izdali svoj proglas, ki ostro kritizira vodstvo radikalne stranke. Pravijo, da vlada v radikalni stranki klikarski režim in da se za narodne poslance vtihotapljajo razni temni elementi. Da se je strankinemu vodstvu posrečilo napraviti iz poslanskega kluba sebi poslušno orodje, najbolj jasno dokazuje slučaj dr. Laze Markoviča. Obtožen, da je izvršil kazniva dejanja iz koristoljubja, g. dr. Laza Marković ni smel dati izjave, da pristane na sodni forum, ki naj bi izrekel sodbo o njegovi krivdi ali nekrivdi. V proglasu se istotako kritizira koalicija s Pribičevičem katerega nazivajo krvnega neprijatelja Hrvatov. V proglasu se govori o ustavi. Krfska deklaracija iz leta 1917, ki jo je podpisal Pašič, je sprejela obveznost, da bo ustava za novo državo izglasovana sporazumno s kvalificirano večino. Ker vidovdanska ustava ne odgovarja temu, ni mogla do danes stopiti v polni meri v veljavo. Na koncu proglasa se zahteva, da se mora prekiniti z dosedanjo politiko. Započeti se mora s takim delovanjem, ki bo rešilo Srbe in radikalno stranko iz popolne izolacije, v katero so ju zavedli današnji radikalni prvaki.

Davidovič o svojem potovanju po Dalmaciji in Primorju. Po vrnitvi iz potovanja po Dalmaciji ter Primorju je podal Davidovič tole izjavo: V svrho zbližanja bi bilo potrebno, da Srbi obiskujejo zgoraj omenjene kraje. Vlada postopa v teh krajih ravno tako pristransko kakor v Srbiji. Vlada namerava razpustiti vse občine, ki niso v radikalnih rokah. Vlada se malo zanima za gospodarski napredek v teh krajih, ne podpira ribarstva in ne pomorstva. Premnogo je družin, ki stradajo, a vkljub temu gladni narod ljubi svojo zemljo in ne protestira javno. Davidovič omenja pristransko postopanje vlade pri zgradbi železnice v Bakru in graja vlado, ker so bili po Dalmaciji aretirani ljudje, ki so vpili: Doli s Pašičem in Pribičevičem! Davidovič priznava, da ima njegovo potovanje po teh krajih velik pomen in narod se je oprijel politike sporazume z velikim in odkritim navdušenjem.

Jugoslavija in Rusija. V zagrebškem »Hrvatu« je opisal dr. Ante Trumbič pod naslovom »Iz mojih spominov« svoje nekdanje stike z predstavniki sovjetske Rusije in svoja prizadevanja za vzpostavitev normalnih odnošajev med našo in rusko državo. S tem je začel dr. Trumbič leta 1920, ko se je pripravljala mednarodna konferenca v Londonu s sodelovanjem Rusije in ker stojimo sedaj pred novim poskusom take konference, je koristno in potrebno, da se to osveži v spominu. — Dr. Trumbič se je v Londonu sestal s Krasinom in Kamenjevom ob znanju britanske vlade. Razgovor z Rusi je trajal par ur in dr. Trumbič je dobil vtis, da so boljševiki v prvi vrsti Rusi in da jim ruski interesi iskreno ležijo na srcu. Interesirali so se tudi za jadransko vprašanje in ko so čuli, da zahtevajo Jugoslovani, naj bi se to vprašanje rešilo na temelju volje naroda, ki je prizadet, so to stališče iskreno odobravali ter izjavili, da je to tudi načelo sovjetske politike. O svojem razgovoru in o drugih stvareh je dr. Trumbič vedno obveščal vlado v Beogradu. Sovjeti so želeli priti z nami v stike. Vedeli so, da jih naša vlada ne bo priznala de iure, dokler jih velesile ne priznajo, a radi bi stopili z našo državo v faktične odnošaje kakor na primer s češko vlado, ki je z Moskvo uredila razne trgovske in druge posle. Kadar se je o tem spregovorilo v našem ministrskem svetu, so takoj šla mnenja narazen. Eni s predsednikom pokojnim Vesničem so bili proti vsakemu razgovarjanju s sovjetsko Rusijo, drugi so pa branili dr. Trumbičevo postopanje. Ko je dr. Trumbič obvestil vlado o svojem sestanku z Rusi, je dobil od Vesniča brzojav, naj se takoj vrne in naj razgovorov ne nadaljuje. Tedaj so v Beogradu tudi akreditirali poslaništvo nemškega baltiškega barona Wrangela kot predstavnika Rusije. — Samo ideja neutralnosti je zmagala in ob rusko-poljski vojni je naša vlada izjavila svojo nevtralnost ter obžalovala prelivanje krvi dveh bratskih narodov.

Problem mladinske vzgoje in države.

(Razmotrivanje za mladinske dneve v Mariboru).

V Maribor sklicujemo mladinske dneve. Zakaj? — Glavni vzrok je ta, ker je mladina naša bodočnost, naše prihodnje ljudstvo. Ako bomo imeli dobro vzgojeno mladino, moremo z ravnodušjem gledati v bodočnost in z zaupanjem izročiti vodstvo naroda v njene roke.

Da sklicujemo mladinske dneve, je posebni vzrok še to, da je problem vzgoje mladine v **današnjih raz-**

merah še posebne važnosti. Živimo v dobi demokracije, ljudske samovlade in samouprave. Državni, politični, gospodarski in kulturni razvoj gre neustavljivo naprej v tem smislu, da mora priti ljudstvo prej ali slej do popolne samovlade.

Ali pa bo s tem človeštvo že rešeno, ako doseže na vseh poljih samoodločbo. Zelo se motijo tisti, ki mislijo, da bo moderni mehanizem glasovanja po parlamentih in ljudskih zastopih sam kot tak prinesel boljše čase. Nasprotno, zdi se, da so danes kljub demokraciji slabi časi in vlade kot nekdaj v fevdalni ali absolutistični dobi. Mnogi sploh obupujejo nad modernimi razdrapanimi političnimi razmerami in prerokujejo po polni polom demokracije. Prenapeto in nenasitljivo strankarstvo, politična korupcija pretita do mozga zastrupiti narod in vso njegovo moralo. Zdi se, da je **moderna demokracija tista, ki bo našo visoko tehnično civilizacijo pritirala ad absurdum v samouničenje.**

Kako si naj pomagamo iz teh desolatnih razmer? Tu ne koristijo nobene postave ali socialni zakoni. — Edina rešitev je spoznanje celotnega človeštva, da kulturna, gospodarska in politična svoboda, ki jo je **pridobilo moderno človeštvo, zahteva zrelih ljudi, vzgojnih osebnosti.** Slično, kakor veliko gospodarstvo ne more prospevati, ako ni gospodar zrela, pametna osebnost, tako tudi državno gsopodarstvo mora propasti, ako niso tisti, ki mu dajejo direktive zrele, in vzgojene osebnosti. Državi pa dajejo direktive vsi posamezni državljani. Zato moramo od vsakega posameznega državljana zahtevati intenzivno individualno vzgojo, če hočemo, da bo država prospevala.

Če v absolutistični dobi niso bili posamezniki dobro vzgojeni, podučeni za državno vzgojo, ali čutili za celoto odgovornost, ni bilo nič nevarno, **ker je absolutistični vladar potom ukazov in povelj mislil, odločal za celo državo.**

Demokracija je prevrnila to razmerje, nikdar več ne bo prišel na površje absolutizem, moderni človek se **preveč zaveda svoje individualnosti in svoje svobode.** Nimamo za to nobenega drugega sredstva, za konsolidacijo moderne demokratične države, kakor da začnemo z energično vzgojo individuov. Zato moramo **najprej posameznike, individue, državljane** spraviti v red, **njihovo individualnost izčistiti v samovzgoji,** da bodo zreli za soudeležbo na vladi v demokratični državi.

Ta vzgoja ne bo samo znanstvena, o nalogah, upravi države, temveč **predvsem etična.** Menda ne bo treba dokazovati, **koliko etičnih sil zahteva ravno udeležba na političnem življenju od modernega drzavljana.** Te okolščine so prezirali preveč do danes vsi državniki. — Mislili so, da bo s svobodno ustavo rešena tudi država. A pokazalo se je ravno tukaj, da **problem moderne države ni problem tehničnega mehanizma, glasanje po večinskem načelu, temveč eminetno duševni, etični problem.**

Država ima tudi dušo in ta duša mora biti vzgojena, to se pravi, vsi posamezniki ali vsaj pretežna večina državljanov mora biti politično zrela, čutiti ne samo pravic do države, od nje zahtevati ugodnosti, temveč imeti tudi **čut odgovornosti in dolžnosti do države.**

Neprestane krize po vseh modernih državah so samo en velik in neprestan dokaz za nezrelost modernega človeštva za demokracijo. Izboljšanje razmer bo prišlo, ko bodo vsi, ali vsaj večina spoznala, da je država in državljanstvo etična naloga.

To še posebno velja za današnjo **kulturno-socialno državo.** Prvotno je bila samo policijska država, ki je skrbela samo za zunanji red, potem je prišla pravna država, ki je skrbela za strogo pravičnost, naša moderna država pa si je stavila kulturno-socialne naloge, hoče ne samo skrbeti za red in pravičnost, temveč tudi za izobrazbo, vzgojo in dobrodelnost, hoče tudi ljubezen do človeštva gojiti. Ali pa ji bo mogoče izvršiti te naloge brej etičnih moči in čisto okrito povedano — brez vere?

To spoznanje, da je treba vere, etike in vzgoje tudi za državljansko življenje, počasi prodira, ker se nahajajo gotov elementi, ki kljub očividnim potrebam tiščijo glavo v pesek, in menijo, da se dajo problemi rešiti z ignoriranjem.

Vedno vnovič se bo pokazala nedostatnost metod modernih državnikov v krizah, katastrofah, ki bodo prihajale nad države in narode, **dokler ne bomo splošno segli po edino zveličavnem sredstvu vere in notranje poglobitve duše.**

Ako mi danes kličemo mladino na mladinske dneve in jih vabimo k delu za izobrazbo in lastno samovzgojo, **bomo s tem izvršili največje državotvorno delo,** ker bomo zajedno z individualno vzgojo odprli mladini pogled za imenitne socialne naloge, ki jih morajo izvrševati v družini, narodu in državi. Jasno **nam bo postalo vedno bolj, da je celota taka, kakoršni so posamezni individui, in ako je celota,** življenska skupnost države za nič, so gotovo tudi individui, ki jo tvorijo, manj vredni.

Drugo veliko spoznanje se nam bo razodelo pri socialni vzgoji, bo to, da posameznik ne more vedno **prodreti s svojimi individualnimi željami.** Celotno državno življenje **mora biti kompromis med individualnimi željami posameznikov in celih skupin.** Vsi veliki narodi, na primer Angleži, so že davno to uvideli. Naši bratski jugoslovanski narodi, Srbi, Hrvati, Slovenci še niso prišli do tega spoznanja, ki je predpogoj vsake državne in socialne kulture. Treba nam še bo v tem oziru veliko vzgoje, prav posebno Srbom in deloma tudi Hrvatom. Vsak pravi rodoljub, ki mu leži v resnici blagor države na srcu, bo to potrebo iskreno priznal in začel takoj z delom.

Enajsta ura že bije, da gremo vsi v tem oziru na delo, rešimo jugoslovansko svojo domovino. Ako je ne bomo rešili, bo to tragična krivda tistih, ki niso uvideli potrebe temeljite vzgoje mladine kot bodočih državljanov. — Dr. J.

Po svetu.

Agrarna reforma v Albaniji. Fan Nolijeva vlada je sklenila, da provede v Albaniji agrarno reformo, to je, da razdeli zemljo begov, ki so vsi pristaši bivše Ahmed begove vlade, med kmete, ki so novi vladi v revoluciji pomagali. Med muslimani je nastalo radi tega sklepa vrenje ter so se na več zborovanjih odločno izjavili proti razdelitvi zemlje. Begi pripravljajo oborožen odpor proti vladi, če bi skušala njihovo zemljo deliti.

Preganjanje judov na Ogrskem. Malo ogrsko mesto ob naši meji Pečuh (Pecs, Fünfkirchen) je prišlo sedaj na vrsto v ogrski kulturni zgodovini. Par tednov so že v tem mestu krvavi pretepi. Začelo se je z napadanjem judovskih študentov na univerzi in sedaj se iz tega razvijajo splošni nemiri. Raztresla se je vest, da judovski medicinci pri seciranju sramotijo in skrunijo trupla krščanskih mrličev. Te nedokazane trditve in vesti so izrabili ogrski fašisti ter jih spravili na višino srednjeveških ritualnih skrunstev. V parlamentu je zahteval eden od nacijonalističnih poslancev naredbo, po kateri bi smeli dobiti judovski medicinci in zdravniki v roke samo judovske mrliče. Minister tej zahtevi ni mogel ugoditi, ker je določeno, da se za seciranje porabljajo samo oni mrliči, ki umrjejo v bolnicah brez svojcev in brez oskrbe pogreba. Minister ni kriv, če ni dovolj judov, ki bi zapuščeno umrli ter zapadli anatomičnemu oddelku univerze. Med tem je preiskava dognala, da so vse vesti o zlorabi mrličev neosnovane, a fašisti so med tem že do dobra razpalili strasti ter daleč naokrog razširili pogrome in nemire pod geslom: Judovske mrliče za judovske študente! — Pečuhska univerza je sedaj zaprta, nemiri pa trajajo dalje in fašistovska družba in fašistovski študenti mislijo menda svojo devizo glede judovskih mrličev tako izvesti, da bodo iz živih svojih kolegov-judov napravili mrliče.

Preosnova italijanske vlade. Kralj je sprejel demisije ministrov Gentileja, Carnazze in Corbina ter je imenoval na Mussolinijev predlog: liberalnega poslanca kneza Lanza di Scalea za kolonijalnega ministra; liberalnega senatorja dr. Aleksandra Gazati za naučnega ministra; Liberalnega poslanca Gina Sarrochia za ministra javnih del in nacijonalnega katoličana senatorja inž. Cezarja Navo za ministra narodnega gospodarstva. Na svojih mestih so ostali: notranji minister Federzoni, finančni minister De Stefani, minister za pravosodje Oviglio, minister za vojno Di Giorgio in minister za mornarico Thaon de Revel. V preosnovanem ministrstvu pripadajo fašizmu poleg Mussolinija vsi prejšnji ministri. Novi ministri so v kraljeve roke položili prisego. V preosnovanem ministrstvu opozicija ni zastopana, kar je ob sebi umljivo. Nacijonalnega katolika Navo ni zamenjati z Ljudsko stranko, Nacijonalno katoliška skupina je v najostrejšem nasprotju s popolari, od katerih se je odcepila ravno vsled fašizma, katerega sama brezpogojno podpira, dočim ga popolari odklanjajo.

Poraz Italijanov v Tripolisu. V Tripolisu se bijejo zopet ostri boji med Italijani in Arabci. Arabcem se je posrečilo po štiridnevni bitki Italijane poraziti, ter zapoditi v beg. Na begu je bil ubit general Bongiovanni.

Nemčija sprejela vojaško kontrolo. Nemčija se je končno odločila za najbolj pametno pot ter je sprejela zahtevo antante o vojaški kontroli. Nemška nota o sprejetju vojaške kontrole je bila izročena konferenci ambasadorjev ter je napravila najugodnejši vtis. Angleški listi naglašajo, da bo ta korak Nemčije znatno zbližal z zavezniki in Anglija bo v slučaju, da preiskava zavezniške kontrolne komisije izpade ugodno, podpirala nemške želje, da vojaško kontrolo v Nemčiji vrši Zveza narodov. Na tej bazi bi bilo mogoče začeti sporazumno akcijo za omejitev oboroževanja evropskih držav. Tudi pariški vladni krogi so sprejeli nemško noto z velikim optimizmom in zadoščenjem. Edino opozicijski listi opozarjajo vlado, da naj ne nasede nemškim zavijanjem ter naj sprovede vojaško kontrolo na najostrejši način, ker je Nemčija nehote priznala, da so njena nacijonalistična društva osnovana na vojaški podlagi ter predstavljajo nekak kader redne vojske. Glavno besedo o vojaški kontroli bo izrekel medzavezniški vojni svet, ki na svojem posvetovanju pod predsedstvom maršala Focha pretresa to vprašanje.

Zborovanje francoskih in nemških pacifistov. V Lyonu v Franciji se je vršilo zborovanje francoskih in nemških pacifistov, katero je sklicalo francosko mirovno društvo. Na zborovanju so govorili profesor Charles Richet, belgijski senator Lafontaine, pariški profesor Aulet in nemški profesor Quide, ki je bil še nedavno v Münchenu radi pacifističnega delovanja zaprt. Quide je izjavil, da večina nemškega naroda želi izmirjenje s francoskim v duhu demokracije in Lige narodov.

Reforma uprave v Besarabiji. Sovjetska propaganda v Besarabiji je našla tudi pri rumunskem prebivalstvu Besarabije velik odziv vsled slabe uprave, katero je Rumunija v omenjeni pokrajini upeljala. Korupcija je uprav balkanska, davki pritiskajo manjše posestnike in uradništvo, importirano iz Rumunije, domače prebivalstvo zaničuje. Rumunska vlada se je sedaj odločila celotno upravo Besarabije popolnoma reorganizirati, da bi na ta način zmanjšala čimdalje rastočo nezadovoljnost.

Gibraltar za Maroko. Angleški in španski listi živahno pišejo o nameravani zamenjavi Gibraltarja za Maroko. Baje je Anglija že pristala, da se skliče posebna komisija, ki bi o tem razpravljala. Španija bi dobila od Anglije Gibraltar, Angleži bi pa prevzeli španско interesno sfero v Maroku. Za Špance bi se na ta način njihov fijasko v Maroku na najbolj časten način končal, Anglija bi pa s spretno diplomacijo kmalu pridobila odločilen vpliv v Maroku.

Anglija proti tunelu pod kanalom. Zadnje čase se je mnogo govorilo o uresničenju starega načrta — zvezati evropsko celino in Anglijo potom tunela. Celo angleška zbornica je izjavila, da nima nič proti temu načrtu. Sedaj pa je angleški svet za obrambo države na zadnji seji odklonil projekt vsled narodnih, političnih in obrambnih ozirov. Graditev tunela pod kanalom La Manch je zopet padla v vodo.

Kolera v Rusiji. V Moskvi se začela rapidno širiti kolera. Dosedaj je pomrlo na tej epidemiji že par sto oseb. Da preprečijo nadalnje širjenje, prevažajo sumljive bolnike v barake izven mesta, kjer se zdravijo. — Tudi okrog Astrahana razsaja kolera. V južni Rusiji vlada strašna vročina. Na Uralu je na tisoče delavcev nezaposlenih ter vlada med njimi strašno pomanjkanje.

Beležke.

Prispevek k razumevanju draginje. Pred kratkem smo posneli po zagrebškem »Jutarnjem listu« pomisleke in izjave neodvisnih beograjskih gospodarskih krogov glede zopetnega padanja dinarja posebej in glede beograjske gospodarske in finančne politike sploh. Najvažnejše in najznačilnejše od vsega, kar menijo pošteni in neodvisni beograjski strokovnjaki gospodarska politika je pač to, da v Beogradu že dolgo časa ni nobenega gospodarskega in finančnega posla brez izdatne provizije za člane gotovega kroga, kateremu je na čelu oseba, ki je v najbližji zvezi z najuglednejšo osebo v Beogradu, kdo je to, pač ni težko pogoditi. Zadnjič smo čitali v zagrebškem humorističnem listu vprašanje: Kdo je najvplivnejši človek v Jugoslaviji Pašič ali Radič? — Odgovor: Upliven je Pašič, upliven je Radič, najuplivnejši je pa Rade Pašič! — Šaljivi list prinaša v šaljivi zvezi in obliki to, kar že dolgo časa povdarjajo vsi pošteni listi naše države. Pri vsaki gospodarski in finančni zadevi naše države se namreč pojavlja Rade Pašič in če on enkrat izgine, je gotovo, da je tudi stvar propadla, ali pa se je ukrenila v tako smer, da on zopet izvoli nastopiti. Iz tega sledi, da pri vsem, kar se izvede, Rade Pašič ne ostane brez dobička. Rade Pašič ima za svojo akcijo tudi svoj list in to so »Beograjske Novosti«. Ta list naznanja sedaj, da se snuje v Beogradu kapitalistična družba s poslovnim kapitalom od 1 milijarde dinarjev, ki hoče nakupiti letošnjo žetev ter ž njo po svoje upravljati. Kdo bi bil na čelu take družbe, si lahko mislimo in prav tako lahko je tudi razumeti, kaj bi taka družba in njeno delovanje pomenilo. *Družba z velikim kapitalom bi napravila žetev, pridelke* in skratka živež za svoj monopol. Od poljedelcev, ki so v zadregi za denar bi se živež po najnižjih cenah kupoval, potem pa tako dolgo zadrževal po magacinih, da bi se dal najdražje prodati. Člani take družbe bi delali največje dobičke, vse drugo pa lahko propade in to v prvi vrsti delovno ljudstvo. Velekapitalistična družba, ki monopolizira pridelke in živež, bi bila škandalozna ravno tako kakor pogubonosna in če ne bi imeli že toliko silno žalostnih izkušenj, bi kar na kratko proglasili vest beograjskega lista za nemogočo, za fantazijo. Bridkih izkušenj pa že imamo, kakor rečeno, več kot preveč in pri vsem tem, kar je Rade Pašič že počenjal, pač nimamo nobenega jamstva, da si ne bi upal najhujšega atentata na že itak dovolj težke življenske razmere v naši državi.

Čudotvorno sredstvo. Po Vojvodini med Madžari je začela ponujati radikalna stranka čudotvorno sredstvo. To sredstvo deluje na vsacega tako, da ga spremeni ter pretvori od pet pa do temena. To čudotvorno sredstvo je — pripadnost k radikalni stranki. Danes si lahko komunist, anarhist, atentator — da še celo več — Madžar, Nemec in Avstrijec — zamoreš biti celo nekaj hujšega — protidržavni opozicijonalec jugoslovanske kakovosti, ako se upišeš med radikalijo, takoj te priznajo kot prvorazrednega državotvorca od pamtiveka sem. O zgoraj omenjenem čudotvornem radikalnem sredstvu piše radikalsko »Vreme« tole: Kakor smo že večkrat poročali, so se predstavitelji radikalne stranke razgovarjali pred 14 dnevi z zastopniki madžarske stranke v Subotici. Ti razgovori so zasledovali cilj: vojvodinski radikali naj izposlujejo pri vladi, da se zopet dovoli vzpostavitev madžarske stranke. Ker pa ni prišlo do tega sporazuma, ker vlada nikakor ne dovoli madžarske stranke so se zasukali ti razgovori v čisto drugi smeri. Sedaj se dela na to, da se organizira po Vojvodini madžarska radikalna stranka, ki bo imela čisto isti program kot srbska radikalna stranka, a vodstvo te nove vojvodinske stranke bi bilo v rokah Madžarov in v stranko bi se upisali samo Madžari. Vojvodinski radikali jamčijo Madžarom, da bodo dobili v tem slučaju voditelji madžarsko radikalne stranke pri prihodnjih volitvah nekoliko mandatov. Ti ravnokar omenjeni pregovori se vršijo zelo povoljno in 99 odstotkov trdnega upanja je, da bodo popolnoma uspeli. Novosadski list »Vajdasag« izpod peresa dr. Josipa Heshajna odobrava to preorientacijo Madžarov in trdi, da je to edini izhod, da se izvelečejo Madžari iz sedanje kritične situacije. Ravnokar pribito je čista — radikalna trgovina.

Za kratek čas in zabavo. Ako je človeku v kavarni dolg čas, seže po kakem srbskem časopisu, da se malo pozabava nad duševno hrano, katero nudijo beograjski listi svojim čitateljem. Med vsemi beograjskimi listi, ki služijo kulturnim SHS državljanom večkrat v zabavo ter kratek čas, zavzema gotovo »Balkan« prvo mesto. »Balkan« je res nekaka arena za psovke in ori-

entalsko megalomanijo, koje so poleg bratov osvoboditeljev zmožni samo še Žerjavovi demokrati. Kakor »Jutro« in »Narod« tako se tudi njuni srbijanski brat »Balkan« v svojih člankih največkrat mudi pri medvojnih žrtvah, do katerih točnega števila se še po petih letih miru ni povspel, ampak jih šteje danes en milijon, jutri poldrugi itd. Te dni se je spustil po livadah orientalskih psovk v »Balkanu« neki Sremac Miloš Rankič, ki piše tole: Kdor noče edinstvene države radi tega ne, ker nismo edinstveni narod, ta naj poskusi svoj posel z orožjem, kajti samo na ta način hočemo definitivno rešiti narodno edinstvo na srečo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kmalu bomo gotovi z izdajicami, ki nameravajo zlo Hrvatom in Slovencem. Država je ustanovljena, ima svoj osnovni zakon, zakonodajna skupščina je ustvarila tudi druge zakone, ki se uveljavljajo eden za drugim. Organizirane so oblasti, ustvarjena je oborožena sila, državno življenje teče mirno dalje — — Težko mi je sicer zapisati, a vendar se nekako radujem, ako dam nasvet, naj se posluži sile, samo da otmemo naše nedolžne, — srbske žrtve. Osveta je — svetinja. Mi živi Srbi ne moremo leči mirno v grob, dokler se do dobra ne osvetimo avstrijanskim izdajicam in hlapcem. Kako bi se sicer mogli napotiti pred sence naših divnih mučenikov, ki so ustvarili ujedinjenje in to državo, a sedaj mirno počivajo v grobu, čakajoč, da storimo mi živi Srbi svojo dolžnost! — Tako se vleče ta Rankičev izbruh jeze ter surovosti preko celih stolpičev in blagor onemu, ki bi lahko prebavil celi članek. Prepričani smo pa, da bo omenjena Rankičeva žurnalistična surovost dobrodošla »Jutru« in »Narodu«, ki bosta citirala izbruhe tega sremskega divjaka kot duševni produkt najbolj odličnega, zmožnega, odločilnega in najvplivnejšega srbijanskega borca za narod in državo. Pameten in trezen Slovenec pa se z žurnalističnimi divjačinami ala »Balkan« le tu pa tam malo pozabava in razkratkočasi.

Kaj ljudi razburja? Zagrebški »Morgen« vprašuje razne sloje za njihove največje skrbi ter prinaša odgovore: Med drugimi odgovarjajo tudi državni uradniki. — Kaj vas razburja? To, da 1. imamo za delati, a nič za jesti, 2. da se nam plača ne zviša in da uradniško vprašanje sploh ni rešeno, 3. da se nas leta in leta hrani z obljubami in 4. nas najbolj jezi, da smo sploh uradniki. Od penzijonistov izjave sploh ni bilo mogoče dobiti. Večina penzijonistov je že od lakote pomrla, manjšina, ki pa še živi, ima pa preveč drugih skrbi, da bi se še izjavljala, kaj je njena največja skrb.

Dnevne novice.

Nov obmejni incident. Predvčerajšnjem popoldne je prišlo do novega incidenta ob italijanski in naši meji in žrtve so dva finančna uslužbenca domačin Florjan Gros, ruski begunec Grehov ter učiteljiščnik Primožič. Ta je prispel okrog 4. ure popoldne na poveljstvo finančne straže v Sorici s prestreljeno roko ter sporočil, da so bili vsi trije na pobrežju Ravta napadeni od italijanskih financarjev ter da je eden ubit, za drugega pa ne ve. Dijak je hotel v planine ter se je spotoma financarjem pridružil. Poveljnik finančne straže se je s 5 možmi po izpovedi ranjenega dijaka podal na patruljo. Na planini Lajner je naletel na tri italijanske financarje. Vprašal jih je, če vedo, kaj se je zgodilo in kje so ranjeni, Italijani so se pa odrezali: »Iščite jih sami! — ter so se urno izgubili v gosti megli. Kmalu na to je začula patrulja obupne klice na pomoč in našla je financarja Grosa v zadnjih izdihljajih, Rusa Grehova pa že mrtvega, Gros je izdihnil, ko so nosili iz planine. V Šelški dolini pravijo, da so se Italijani maščevali za dogodek na Uncu.

»Slovenski Narod« se v svojem broju z dne 3. julija zopet hvali ter tako-le poveličuje slovenske liberalce: »Napredni Slovenci so bili vedno slovanski protiavstrijski in protidunajski«. Ker ne navaja nobenega dokaza za to svojo trditev, pa mi v dokaz njegovega protiavstrijstva in protidunajstva citiramo to-le resolucijo, ki jo je sklenil izvrševalni odbor narodno-napredne stranke ter jo je »Slovenski Narod« objavil v svojem br. 2. 7. 1914. »Nar.-napr. stranka na Kranjskem se zgraža v nepopisnem gnevu nad vnebokričečim zločinom, čigar žrtvi sta morala postati preteklo nedeljo na jugoslovanski, neločljivo z našo avstrijsko domovino združeni zemlji, naš presvitli prestolonaslednik in njegova zvesta soproga. V neomahljivi zvestobi do dinastije in države, v najiskrenejši, otroški vdanosti in ljubezni do presvitlega vladarja trpina na starodavnem in nerazrušljivem prestolu habsburškem žaluje danes ob preranem grobu ves slovenski narod brez razlike političnega naziranja.«

»Slovenski Narod« navaja v dokaz za svojo protiavstrijsko in vzorno jugoslovansko mišljenje preganjanje Slovencev ob izbruhu vojne leta 1914. Ali so bili preganjani samo takozvani napredni Slovenci? Ali niso trpeli Slovenci vseh strank? Največ so trpeli slovenski duhovniki, od katerih je bilo samo na Štajerskem preganjanih in zaprtih po zaporhi in ječah preko 20 duhovnikov. Kje je torej pravo in istinito jugoslovansko mišljenje?

Nemška hiša v Celju. Demokratski listi so poročali, da je najvišja sodna inštanca v Zagrebu odbila pritožbo onih Nemcev, ki so hoteli nekdanji Deutsches Haus v Celju spraviti v svoje in tako v nemške roke. Lastnik te hiše bo postal nek konzorcij, v katerem sta dva demokratska advokata, namreč dr. Kukovec in dr. Kalan. To beležimo za sedaj brez komentarja. Razvoj v zadevi te hiše, ki mora biti namenjena vsem slovenskim krogom v Celju, bomo pazno zasledovali.

Skrajna odurnost — Trboveljske premogokopne družbe. Z vodo, ki teče iz rudniških separacij, pride tudi mnogo premogovega drobiža v Savo. Da ta drobiž ne pride v nič, je na savskem obrežju pri Trbovljah neki inženir uredil naprave, ki ta premog polovijo iz vode ter spravijo na suho. Trboveljska družba se za to ni brigala, dokler ni videla, koliko se nabere tega drobiža in kolike koristi imajo drugi od njega. Ko je to videla, se je silno razvnela v škodoželjnosti in nevoščljivosti, da bi drugi kaj imeli od tega, kar se je poprej puščalo v nemar, — in začela je s tožbo na podlagi rudniškega zakona, ki pravi, da sme producent po svoji volji razpolagati s produkcijo. Proti tej tožbi se je zopet inženir skliceval na drugo postavo, po kateri je Sava in vse, kar je v njej, prosta in družba je propadla s svojo tožbo. Družba pa ima dovolj denarja in še več odurne škodoželjnosti ter žene stvar naprej na višjo inštanco, da bi cele vagone premoga lahko puščala v vodi ter jih ne privoščila drugim.

Računi se ne ujemajo. Iz Središča poročajo: Naš župan je lansko leto s slojimi svetovalci izvršil neko skontracijo računov obč. mlina in žage. Gospodje so zatrjevali, da so nezmotljivi računarji in so, kakor so se sami izrazili vzeli »gift« na te račune. In letos so te račune odboru prikrivali in prizadeta odbornika sodnijsko preganjali radi poneverbe in goljufije, seveda brez uspeha. Končno se zadeva zdaj jasni in gospode skontrinatorje je začela glava boleti. Za župana ni ravno čudno, če se je zmotil, ker se na račune preveč ne spozna, pač pa je čudno in značilno, da sta se »zmotila« gg. Zadravec in Klemenčič; g. Kočevar baje ni računil. Zgleda, kakor da so se gospodje namenoma hoteli zmotiti. Ampak taka morebiti hotena zmota, s katero se hoče nekoga moralno in gmotno uničiti, taka zmota gospodje, milo rečeno, je hudobija prve vrste. S takimi podlimi sredstvi boste politično ubili sami sebe in ne nasprotnika. To si zapomnite!

Novomašnik Anton Ravšl bo primiciral dne 20. julija 1924 v Središču in ne 13. julija 1924, kakor je bilo prvotno določeno.

Taki naprednjaki — pa se nameravajo pritožiti. Iz Polzele poročajo: Naši samostojneži, policajdemokrati, orjunci in Sokoli, ki so pri občinskih volitvah hinavsko skrili demokratsko barvo pod krinko »Nestrankarske stranke«, so vložili na celjsko okrajno glavarstvo pritožbo radi volitev. To pritožbo so kot skoz in skoz inteligentni naprednjaki podprli z razlogom, češ: predsednik volilne komisije volilcev ni podučil pred volitvijo, kako morajo voliti in radi tega je volila pretežna večina napačno. Tako jalovega razloga za razveljavo volitev bi se sramoval vsak najzadnji hribovski bajtar, ki je že volil v Jugoslaviji, a nad vse brihtne Polzelane pa ni sram, ker so si dali s to pritožbo spričevalo, da niso zreli za slovensko in kulturno Polzelo, ampak spadajo kam v okolico albanske Piškopeje. Polzelanske naprednjake je sram katastrofalne blamaže, katero so doživeli pri občinskih volitvah in sedaj bi še radi v drugič s pomočjo glavarstva poskusili volilno srečo. Napredni Jakeci, ta vaš zadnji poskus vam bo temeljito izpodletel in morila vas bo še dvojna blamaža.

Deželno sodišče v Ljubljani, oddelek XIV. obvešča s tem vse invalide, vojne vdove in v invalidskih stvareh zainteresirane stranke, da so invalidski posli v Sloveniji ki se tičejo pokojnine (invalidnine), razdeljeni od 1. julija 1924 na deželno sodišče v Ljubljani ter okrožna sodišča v Celju, Mariboru in Novem mestu. Za pristojnost je merodajno bivališče invalidovo, vojne vdove itd. Pri strankah, ki bivajo stalno v inozemstvu, se ravno pristojnost po njihovi domovni občini.

Preganjanje tiska v Primorju. Pred 14 dnevi je policija na Sušaku ustavila »Primorski novi list« z motivacijo, da piše protidržavno ter da širi plemensko mržnjo. Istočasno je bil aretiran odgovorni urednik, novinar in ugleden hrvatski književnik Nikola Polič. — Banski stol v Zagrebu je odredil izpustitev Poliča, sodišče pa je zopet dovolilo izhajanje lista, toda redarstvo na Sušaku se smatra za neko avtonomno oblast ter še nadalje ne dovoljuje listu izhajati. Lastniki so že petkrat skušali doseči dovoljenje za izdavanje drugega gla sila, od policije pa je prišel odgovor, da zabranjuje izhajanje novega lista, ker bodo v njem sodelovale osebe, ki so sodelovale že pri ustavljenih listih. Zanimivo je to, da sta bila novinarja Kazimir Vidos in Milko Banič, za časa vojske dobrovoljca ter sta se borila kot častnika na strani Srbije ter že njihova preteklost sama po sebi izključuje vse sumnje o protidržavnosti in defetizmu. Značilna je zlasti prepoved posebne izdaje, pod imenom »Vidovdan«, katero je hotel Josip Baselli izdati prigodom vidovdanskega zleta na Sušaku. Prijavil je redarstvu posebno izdajo povsem pravilno, dasi po zakonu posebnih izdaj ni potrebno prijavljati. V prijavi je navedel, da bo vsebina lista vseskozi patriotična. Naslovna stran bo okrašena s slikami kralja in kraljice. Vsakdo je mislil, da bo režim, ki je vedno podpiral državotvorne elemente, podprl tudi to popolnoma nacijonalistično manifestacijo. No, policija je gotovo po neki višji naredbi prepovedala tudi to izdajo in sicer zopet radi sodelovanja navedenih novinarjev. Jasno je, da imajo vse te prepovedi namen, onemogočiti v Primorju vsako gibanje opozicijonalcev.

Reorganizacija notranjega ministrstva. V ministrstvu notranjih del se vrši reorganizacija vseh oddelkov. Oddelek za zaščito države se bo združil z oddelkom za javno varnost. Ostanki pokrajinskih uprav bodo končno ukinjeni, njihovi šefi pa prideljeni županijskim oblastem kot referenti. Tudi ostala ministrstva, posebno ono za agrarno reformo, bodo likvidirala vse ostanke starih pokrajinskih uprav.

Nova afera Rade Pašiča. Beograjske »Novosti« obširno opisujejo in dokazujejo novo špekulacijo Rade Pašiča pri nabavah za vojsko in zlasti pri oboroževanju.

Gospodin podpukovnik in natakar. Pred nekaj dnevi se je doigrala v Koprivnici na Hrvatskem ta le zgodbica: Podpukovnik od IV. armije je prišel v hotel, kjer je na prostaški način psoval soprogo lastnika hotela. Natakar je oficirja opozoril, naj ne zmerja gospe, ampak lastnika gostilniškega obrata. Radi tega opomina se je čutil gospodin podpukovnik užaljenega in je proklel natakarju mater. Natakar, nebodilen, je prismolil oficirju tako zaušnico, da ga je pri priči oblila kri. Da se niso v celo zadevo umešali drugi gostje, bi se bila gospodinu podpolkovniku godila presneto slaba. Drugič bo znal, kako se treba vesti v hotelu.

Uspeli poiskus cepljenja proti steklini. Na Jugoslovanskem Pasteurovem zavodu v Zagrebu se že vrše celo leto zanimivi poskusi z cepljenjem in imuniziranjem psov proti steklini. Poiskuse vodita strokovnjaka dr. Bril in dr. Roman, za potrebne pse in njihovo prehrano pa skrbi zagrebška občina. Po enoletnem trudu se je omenjenima strokovnjakoma posrečilo dognati primeren način za uspešno cepljenje. S posebnim serumom so bili psi trikrat cepljeni in uspeh je bil presenetljiv. Ugriz steklega psa cepljenim ni nič škodoval, dočim se je pri necepljenih v par tednih pojavila steklina ter so končno poginili. Strokovnjaka skušata sedaj izumiti še bolj enostavni način cepljenja, da ne bo potrebno pse trikrat cepiti. Gotovo bo velikanskega pomena za narodno zdravstvo, če se bo posrečilo pasjo steklino na ta način onemogočiti.

Sin ubil očeta. V Ljubešici pri Varaždinskih toplicah se je te dni dogodil strahovit zločin. V reki Bednji so odkrili truplo nekega moža, v katerem so spoznali pogrešanega posestnika Žugeca iz Ljubešice. Truplo je bilo čez in čez pokrito z ranami in zlasti glava je bila popolnoma razbita. Takoj so ljudje obvestili o tem orožnike, ki so se podali na Žugecov dom ter kmalu osumili njegovega sina, da je ubil očeta. Ker on ni ničesar priznal, so začeli izpraševati njegovega malega sinčka. Dete je orožnikom povedalo, da je njegov oče udaril umorjenega s kolom. Izdan od lastnega otroka je oče-morilec priznal svoj strašen zločin. Ker je njegov oče hotel prepustiti posestvo svojemu zetu, ne pa sinu, je prišlo med njima do prepira. Sin je pograbil kol ter očeta strahovito pretepel. Polomil mu je več reber ter razbil lobanjo. Ker še ni izdahnil, ga je polmrtvega vlekel do reke in vkljub milim prošnjam je nesrečno žrtev sunil v vodo, kjer je utonila.

Političen boj s sekanjem vinogradov. V Vojnem Križu na Hrvatskem so politični nasprotniki posekali radičevskemu poslancu Filipu Lakušu njegov vinograd ter mu napravili ogromno škodo.

Iz debelega poglavja o nasilju. Te dni se je doigralo v vasi Zastražišče na otoku Hvar nekaj, kar se ni dogodilo nikdar za časa vojske. Na omenjeno selo je navalila četa 40 žandarjev pod poveljstvom žandarskega podporučnika v spremstvu okrajnega glavarja iz Hvara. Za žandarski naval na to vas so mobilizirali orožništvo iz celega otoka in to radi tega: 14. m. m. je prišel eksekutor z enim orožnikom v kočo necega Barboriča v Zastražišču in to radi tega, da mu zarubi nekaj blaga, ker ni plačal davka. Ker pa gospodarja kočure ni bilo doma, mu je eksekutor zarubil platno v prisotnosti njegove žene. Isti proces rubeža se je tudi doigral v gospodarjevi odsotnosti v hiši Jurija Barbaniča. Ko so pa Barbaničevi sosedje naglašali, da je Jurij siromak, katerega bi se ne smelo rubiti, pa mu je eksekutor zarubil vse, kar je imel in celi njegovi družini je bila usiljena beraška palica. Kljub vsem protestom proti rubežu je vdrlo 14. m. m. v selo 40 žandarjev, ki so se postavili v bojno fronto in napravili hišno preiskavo po vseh hišah v vasi. Te hišne preiskave v Zastražišču pa niso bile nekaj navadnega, ampak slične hajduškemu ocenjevanju. Ubogim kmetom so orožniki zaplenili vse, kar jim je prišlo pod roke in zaplenjeno blago so natovorili na vozove. V očigled tacemu nasilju si prestrašeni seljaki niso znali pomagati drugače, pa so prosili nasilnike, naj jih vsaj ne ogulijo do kože in naj jim pustijo vsaj nekaj, da ne bodo poginili od pomanjkanja in gladu. Te prošnje seljakov so rodile ta uspeh, da so žandarji povezali 70 ljudi, skoro vse moške in jih pretepli. Težko ranjeni so bili štiri kmeti. Mladina in ženske so se iz strahu pred žandarskim divjaštvom porazgubile po polju orožniki so odvedli moške v Starigrad, kjer so sedeli nekaj dni, nato so jih spustili 60, druge pa odpeljali kot puntarje v ječo v Split, kjer jih bodo sodili po zakonu o zaščiti države. In zakaj se je odigralo vse to v tem ubožnem dalmatinskem selu? V selu vladata dve obitelji Dubokovič, ki pripadata samostojnim demokratom, a ostali kmetje so bili politično proti. Seljaki v selu Zastražišče so tako ubožni, da nima razven obitelji Dubokovič niti eden kočure na svojem, ampak na tujem zemljišču.

Čaruga in njegova na smrt obsojena tovariša. Čaruga je zadnje dni obolel, toži dnevno, da ga boli želodec in ne more jesti. Čaruga je znatno oslabel in zdravniki so mnenja, da je njegova bolezen opasna. Čarugova na smrt obsojena tovariša Mihajlovič in Selthofer, ki sta radi preostre obsodbe štrajkala z gladom, sta začela zopet jesti. Po večdnevnem štrajku jima dajejo sedaj samo juho in mleko.

Proti kuponskemu sistemu v trgovini. Zadnje čase so v mnogih mestih naše države propagirale neke tvrdke trgovino po takozvanem kuponskem sistemu. Pri nas je najbolj znana neka beograjska tvrdka, ki je prodajala na ta način čevlje. Trgovina se vrši na ta način, da dobi kupec od tvrdke za neko gotovo svoto bon z določenim številom kuponov, katere se zaveže prodati naprej. Če dokaže, da je prodal vse bone, mu tvrdka do-

bavi naročeno blago. Vsaki kupec kupona dobi zopet od tvrdke bon z novimi kuponi in z istimi obvezami. Krog kupcev se na ta način povečuje po geometrični progresiji in v kratkem času sigurno nastopa nemogočnost nadaljnega plasiranja kuponov. Ker je taka trgovina nerealna ter je bilo mnogo oseb vsled nje oškodovanih, je ministrstvo trgovine in industrije izdalo strogo prepoved trgovine s kuponskim sistemom.

Prevode slovenskih in nemških aktov v raznih strokovnih in tehničnih zadevah na srbohrvaščino je pripravljen prirejati- — proti malenkostni odškodnini gospod, katerega naslov pove uredništvo »Straže«.

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom, žuljem in bradavicam je že 35 let v prometu se nahajajoča mast pod imenom »Clavén«. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. V Mariboru skladišče: Lekarna Sirak. Centrala: Mr. M. Hrnjak, Sisak (Hrvatsko). 374

Iz Maribora.

Redukcija pri »Taboru«. Od včeraj je »Tabor« reduciran na 2 strani ter je sedaj res pravi listič, ki bo prav kmalu odletel iz »tehničnih razlogov«. Če ne bi bil prvi in glavni tehnični razlog denar, bi se lahko tudi mislilo, da se je zato reduciral, ker mu ne kaže več ponavljati dokazane plankarije iz »Slov. Gospodarja«. »Tabor« bo imel sedaj na drugi strani poleg par naznanil, inseratov in objav še svoj roman »Zaljubljeni osel« in v propadajočo policajdemokratsko kliko strašno zaljubljen in zabit bo pač moral biti vsakdo, ki se bo še brigal za prvo stran reduciranega »Tabora«. — »Taborov« dosedanji urednik g. Rudolf Ozim, ki je tudi demokratski odbornik in nekak podtajnik, je vstopil v uredništvo »Marburger Zeitung«.

Redukcija bolnikov. Vsled višje odredbe se močno nadaljuje reduciranje v tukajšnji javni bolnici. Bolnikov se mora odpuščati 75 od 100, tako, da je že večina sob praznih, ali pa se še nahajajo po dva do trije bolniki v sobah z vsem do deset postelj. Odpuščajo se bolniki, katerim bi bila mogoče le še kratek čas potrebna oskrba v bolnici, se jim bo doma brez potrebnih pripomočkov v največ slučajih bolezen nevarno poslabšala. Odpuščeni bolniki še večinoma niso sposobni za delo; nekateri nimajo službe ne doma, so vrženi na cesto ter izpostavljeni telesnemu in moraličnemu propadanju. Na bolnike, za katere plačuje bolniška blagajna, se ne ozira. Bolniki na oddelku za spolne bolezni se morajo odpuščati neozdravljeni, da bode okuženje še bolj razširjeno, kakor je žalibog itak že! Sprejemati pa se smejo bolniki le v izvanredno nevarnih slučajih. Ali se tako ne uničuje naš narod, posebno proletarijat, sistematično? Od strežniškega osobja je odpovedana služba domačinom, nekaj tujcev se pa obdrži še nadalje v službi. Domačega bolnika in domače strežnika na cesto — tako se udejstvuje naše socialno skrbstvo in pa ministrstvo za narodno zdravje! — Lepo narodno zdravje to, ko redukcija vse nepotrebno in razkošno spregleda ter se z največjo brezskrbnostjo loti bednih bolnikov. Iz stoterih samo en slučaj v primer: Tovarniški delavec, ki že 15 let plačuje bolniško blagajno, ima nesrečo v tovarni pri delu. Na nogi se opeče in obžge do kosti. Sprejmejo ga v bolnico, ki je itak že samo za nujne in najnujnejše slučaje, črez par dni ga pa reducirajo. — Kam naj odšanta in se zarije tak revež brez svojcev, ki še zdrav ni mel prave strehe ter si je moral sam kuhati in vse delo opravljati? — To nikdo ne vpraša, najmanj pa režimovci, ki so poprej toliko vpili nad našimi poslanci in celo opozicijo, sedaj, ko so na vladi, pa še z očesom ne trenejo ob vnebovpijočem škandalu bolniške redukcije.

Za mariborske obrtnike, ki bodo razstavili na letošnjem velesejmu v Ljubljani Urad ljubljanskega velesejma te obrtnike obvešča, da jim je pripravljen odstopiti paviljon L z rastavnim prostorom 270 kv. metrov v katerem bi obrtniki lahko razstavili svoje izdelke, kakor tudi risbe ter bi računal za 1 kv. meter razstavnega prostora samo 40 D, upoštevajoč sedanji težki položaj obrtnega stanu. Ker pride za posameznega obrtnika v poštev od 4 do 20 kv. metrov, bi znašali stroški 160 do 800 dinarjev. Glede dovoza razstavnih predmetov je zagotovljena polovična vožnja na vseh železnicah države. Ker bi bil razstavni odbor preskrbljen z nadzorovalnim osobjem od strani posameznih obrtnih organizacij, bi bila obrtnikom prihranjena velika svota, ki bi jo morali drugače žrtvovati za 7 dnevno bivanje v Ljubljani in povrhu še zamudo časa. Nadalje opozarjamo, da je od strani obrtnih organizacij poskrbljeno za najcenejši dovoz in odvoz s kolodvora, tako da bi v resnici razstava obrtnih izdelkov na ljubljanskem velesejmu bila skoro zastonj.

Mariborski obrtniki, ki želijo razstaviti svoje izdelke na Ljubljanskem velesejmu, se naj zglasijo najpozneje do torka, dne 8. t. m. pri predsedniku katoliških mojstrov g. Lorberju, kjer dobijo vsa potrebna pojasnila.

Zadružno knjigovodski tečaj za duhovnike se vrši tudi letos in sicer v Mariboru od 4. do 8. avgusta vključno v Dijaškem semenišču. Vsi č. gg. duhovniki, ki se nameravajo tečaja udeležiti, naj se blagovolijo najkasneje do 29. julija priglasiti Zadružni zvezi z Ljubljani ali pododboru Zadružne zveze v Mariboru. Istotam izvedo natančnejše o pogojih in o predavanjih na tečaju. Glavni predmet tečaja bo vodstvo hranilnic in posojilnic.

Koncert bosenskih dijakov. Dijaki in dijakinje real. gimnazije pridejo v nedeljo, dne 6. t. m. ob četrt na 5. uro popoldne v Maribor in prirede v **pondeljek ob 8. uri zvečer koncert v kazinski dvorani.** Dijaško udruženje »Mladost« razpolago z dobro izvežbanim pevskim zborom ter prvovrstno solistinjo. Izvajalo bo razne moderne kompozicije, zlasti pa bo zastopana bosenska pesem. Kdor hoče tedaj slišati milobne sevdalinke iz Hercegbosne, naj ne zamudi te prilike. Da se omogoči omenjenim dijakom prijetno bivanje v Mariboru, ki bo prvo slovensko mesto, katerega obiščejo, in da se jim priredi sprejem v obliki skromne večerje, je podpisani v dogovoru s predsednico Ženskega društva prevzel nehvaležno nalogo, nabirati prostovoljne darove v to svrho. Kdor želi v ta namen kaj prispevati, naj se zglasi v soboto, ali nedeljo od pol 12. do pol 1. ure opoldne v posvetovalnici drž. realke. — Prof. dr. J. Kotnik.

Izlet Glasbene Matice na Pohorje je nameravan za nedeljo, dne 6. julija. Pevci, ki morejo iti že v soboto, se naj zberejo ob pol 5. uri popoldne na Kralja Petra trgu, nedeljski oddelek pa v nedeljo zjutraj ob 4. uri istotam. Izlet se vrši samo ob lepem vremenu.

Ker je od 4. t. m. do 15. t. m. tajnik JSZ v Mariboru odsoten, ostane pisarna ob delavnikih zaprta. V nedeljo dopoldne bodo uradovali od 9. do 11. ure člani načelstva. Ob delavnikih daje članom v nujnih zadevah pojasnila načelnik. Toliko članom v pojasnilo. Načelstvo.

Občni zbor trafikantov za mariborsko oblast. V nedeljo, dne 6. junija ob 2. uri popoldne, se vrši v restavraciji Kosovo v Mariboru, Grajski trg občni zbor trafikantov za mariborsko oblast s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Čitanje pravil. 3. Slučajnosti. Društvo bode nepolitično in nestrankarsko. Vabi se vse p. n. trafikante, da se v lastnem interesu udeležijo napovedanega zbora. Pripravljalni odbor.

Vsem planincem. Izkaznice 1924 izgube radi železniških ugodnosti 16. julija 1924 veljavo. Zamenjajo se za nove s sliko pri tajniku g. Volčiču, okrajnu glavarstvo soba 33-II proti 10 D za stroške nabave. Sliko prinesite radi zigosanja s seboj: 2. Člani, ki za 1924 še niso plačali članarine, plačajo odslej 25 D iste in nabavne stroške za novo izkaznico 10 D. 3. Novo pristopivši člani plačajo vrhu v točki 2. navedenega še 10 D pristopnine, torej 35 D. Ugodnosti: Polovična vožnja na železnici v skupinah po 5—9 oseb. 3 krat nižja prenočnina po kočah in znižana vstopnina na 2 D. Uverjenja za polovično vožnjo na železnici dobe vodje skupin po najmanj 5 članov redno pri načelniku g. dr. Senjorju, sodišče soba št. 22, izjemoma pri tajniku ali blagajniku g. dr. Šnuderlu, Aleksandrova cesta 36. Brez novih legitimacij in predpisanih uverenj se železniške ugdonosti ne dovole. Odbor.

Carinjenje poštnih paketov. V zadnjem času se ved no bolj množe slučaji, da se ocarinja blago v poštnih paketih po nepravilnih tarifnih postavkah in so trgovci primorani, vračati pošiljatve v ponovno ocarinjenje, kar jim povzroča posebne stroške in zamudo v dostavi blaga. Vsled tega pozivlja Trgovski gremij vse one trgovce, katerim so se taki slučaji pripetili, da jih nemudoma naznanijo gremiju z navedbo podatkov dotične deklaracije in razlike med prvotno nepravilno in naknadno pravilno predpisano carino. Neobhodno potrebno je, da se odzovejo vsi prizadeti, kajti čimveč bo pritožb, tem lažje bo imela akcija gremija kak uspeh.

Zaplemba saharina v Mariboru. Na zagrebškem brzovlaku je zaplenil te dni carinski uradnik Boris Verstovšek večjo količino saharina.

Pozor. V nedeljo, dne 6. julija vse na veliko gozdno veselico, katero priredi Prostovoljno gasilno društvo v Razvanju, v gozdu zraven vile Swaty v Razvanju. Za različne zabave, dobro jedila in pristno kapljico, je najbolje preskrbljeno. Avtomobilna zveza med glavnim trgom in veseličnim prostorom. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina za osebo 5 D. V slučaju slabega vremena se veselica vrši 13. julija. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zarja na Pobrežju razvije v nedeljo, dne 6. julija pri g. Balonu svoj prapor. V proslavo tega dne se vrši istotam velika vrtna veselica z godbo. Začetek ob 3. uri popoldne.

Z ozirom na notico »Zahvala« v Vašem cenj. listu z dne 27. junija 1924 moram poslati dopisniku popravek v toliko, da jaz pri operaciji nisem bil navzoč, temveč je asistiral g. dr. Koprivnik. Javna zahvala, katere principijelno hvaležno odklanjam v tem slučaju, torej ne gre meni, temveč omenjenemu gospodu. — Dr. Majcen.

MLADINSKI DNEVI V MARIBORU.

Osnutki za mladnske dneve. Razposlali smo vsem našim društvom, Orlovskim odsekom, Dekliškim zvezam, Orlicam in Kmečkim zvezam izdelan govor v namen mladinskih dnevov. Takoj, ko prejmete osnutek, sestavite pripravljalni odbor za mladinske dneve v vaši župniji iz zastopnikov vseh katoliških organizacij sporazumno z lokalno duhovščino. Pripravljalni odbor naj skliče velik skupen sestanek vseh društev dotične fare in povabi naj tudi mladino izven društev. Na tem sestanku **preberite s poudarkom** poslani osnutek in govor o namenu mladinskih dnevov in začnite takoj s podrobno agitacijo.

Izkaznice za mladinske dneve. V kratkem dobite izkaznice za mladinske dneve, ki bodo upravičevale do polovične vožnje na železnici in do prostega stojišča na vseh mladinskih prireditvah v Mariboru.

Tedenski podučni članki. V »Slov. Gospodarju« in **»Straži« bodo odslej izhajali** podučni članki o namenu mladinskih dnevov. Berite jih, da se bodete duševno pripravili za mladinske dneve.

gumi pete in potplate. Dajo elastično hojo, so cenejše in obdržijo Vaše čevlje trajne.
(6.)

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

25

Vse vprek so govorili in podrobno razpravljali o Lenoirovem načrtu, pili žganje, netili sovraštvo in se veselili zmage.

Lenoir pa ni mnogo več govoril. Popil je še par kozarcev, želel tovarišem lahko noč in odšel.

Molk je legel na družbo, ko so se zaprla vrata za njim. Težki koraki orjaškega premogarja so odmevali iz ulice in zamrli v daljavi.

»Kdo pa je ta človek?« je končno vprašal Tinville.

Skoraj nihče ga ni poznal.

»Podeželski človek iz severne Francije«, se je nekdo oglasil. »Večkrat je že bil tukaj, pretečeno leto skoraj redno vsak dan. Mislim da je mesar po poklicu in da je doma iz Calaisa. Državljan Brogard ga je pripeljal. *In Brogard je dober patriot!*« —

Drug za drugim so se izgubili člani kluba v temno noč. Zadnja sta bila Tinville in Merlin.

»Kaj pravite?« je rekel Tinville počasi. »Lenoir je preveč zgovoren, kaj?«

»Nevaren!«

»Ampak njegov načrt je dober!«

»Držali se ga bomo. Potem pa —!«

Pokimala sta si.

»Nevaren je —. Jutri ga še pustiva pri miru. Toda potem —!«

Tinville si je z značilno kretnjo popravil ovratnik. Nevoščljiv, hudoben, krvoločen izraz je legel na njegovo lice.

Merlin se je nasmejal.

Kratko sta si patriota pokimala v pozdrav in sta zadovoljna drug z drugim odšla v temno noč.

X.

Obsojena.

Tisti dan je imel odbor za javno varnost mnogo posla.

Petintrideset ujetnikov je zaslišal in obsodil v osmih urah, štiri na uro, približno dvajset minut je potreboval za vsakega obtoženca, da ga je poslal iz življenja v smrt.

Tinville, predsednik odbora za javno varnost in obenem javni tožitelj, je samega sebe prekosil.

Vsak izmed petintridesetih je bil obtožen izdajstva in zoper vsakega je imel odbor v rokah neovrgljive dokaze. Pri enem par pisem, naslovljenih v tujino in zasačenih na meji, pri drugem par nepremišljenih, nezadovoljivih besed, stara zarjavela sablja, ki so jo kje našli v stanovanju miroljubnega meščana, — to je bil dokaz dovolj, da obtoženec misli na izdajstvo in da je nevaren domovini.

O — ni bilo težko, dokazati komu protidržavno mišljenje!!

Petintrideset nesrečnih žrtev so obsodili in drugega za drugim so gnali iz sodne dvorane. Novo hrano za vedno gladno guillotino —.

Pa dnevni red še ni bil izčrpan.

Za »političnimi« hudodelstvi so prišli na vrsto navadni kazenski prestopki. Umorov, pobojev, pretepov,

tatvin in nenravnosti ni manjkalo, tudi v tistih krvavih dneh revolucije ne.

Postava je bila take vrste zločincem naklonjena. Dovoljevala jim je, da se smejo zagovarjati, ali pa si izbrati zagovornika. Občinstvu je bilo dovoljen vstop k razpravam in poslušalci smo smeli izraziti svoje mnenje o obtožencu kot nekaka častna porota. —

Dan se je nagibal h koncu in večerne sence so počasi lezle v veliko, golo dvorano.

Na skrajnem koncu je sedel predsednik sodnega dvora na preprosti klopi, pred njim na mizi so ležali raztreseni papirji. Na njegovi desni in levi so pisali številni pisarji. Škripanje marljivih peres je bil za trenutek edini glas, ki je motil tihoto v skoraj prazni dvorani.

Nekoliko nižje pod predsednikom je sedel Tinville, javni tožitelj, svež in spočit, vedno pripravljen se žrtvovati v delu za domovino.

Pred njim pa, prav sredi dvorane, je bil pripravljen vzvišen prostor, obdan z železno ograjo — tja so postavili obtoženca.

Ob sirovo pobeljenih stenah so stale klopi iz hrastovega lesa, krasno izrezljane, nekdaj cerkvene klopi v notredamski, št. germainski in v drugih pariških cerkvah. Pa revolucija je cerkve oropala —.

In po teh klopeh so posedali poslanci narodnega konventa, ki so se hoteli udeležiti razprav. Kot zastopniki ljudstva so imeli pravico, celo dolžnost, se jih udeleževati in paziti, da so se zasedanja izvršila v redu.

Klopi so bile polne. Merlin, minister pravde, je sedel na skrajnem levem krilu, poleg njega Robespierre, hladen in miren, s prezirljivim posmehom na licu. In drugi. Tudi Déroulède je bil med njimi.

Predsednik je pozvonil in hripavo kričeč, preklinjajoč, smejoč in porivajoč se je vdrlo občinstvo v dvorano.

Pa ljubi Bog, kako občinstvo —!

To je bila prava pristna poulična drhal, pariški mob. Ženske v raztrganih, zamazanih krilih, bosih nog, v cokljah, z razmrščenimi lasmi, z obrazi zabuhlimi od žganja, polblaznih, divjih oči in posušenih bledih ustnic — ženske brez sledu nežnosti in sramu, ženske, ki niso poznale drugih čuvstev ko sovraštvo, ne drugih nagonov ko poželenje po pijači in jedi in — po krvi.

In med njimi in za njimi možje brez sledu možatosti, ki je v njih zamrlo vsako usmiljenje, vsak čut ljubezni, ponosa, poštenosti, ki je v njih živel le še eden pohlep — pohlep po krvi in po morenju.

In — o Bog! — z njimi so se porivali v dvorano otroci. Pa to niso bili več otroci. To so bile suhe sence bledih upadlih lic, sestradane, zapuščene sirote, ki so z zameglenimi očmi zrle v ta blazni svet odurnosti in sirovosti. Z očmi, ki so že videle smrt, pa ne mirno, lepo smrt blagega očeta in dobre matere sredi cvetlic in zelenja in sveč, ampak nasilno, krvavo, strašno smrt pod guillotino.

Revolucija — kam privedeš ubogo človeštvo —!

In to bčinstvo se je prerivalo, vsak je hotel dobiti najboljši prostor, odkoder bo lepo videl in slišal. S poželjivimi očmi so gledali predsednika, gledali krutega Tinvilla, ki jim je vsak dan poskrbel za krvavo igro guillotine, se ozirali po stranskih klopeh —.

Otrok je zagledal znan obraz. »Mama, glej, papa Déroulède je tamle!« se je čulo. Motne oči otrokove so se za hip zableščale pri spominu na srečni popoldan v Déroulèdovi hiši, na beli kruh in na skledo toplega mleka —.

Ženske so dobrovoljno pomrmrale. Déroulède je njihov prijatelj —!

Tinville se je zarežal, predsednik pa je nepotrpežljivo pozvonil.

»Pripeljite obtožence!«

Zadovoljstvo je zašumelo po dvorani.

In spet se je igra ponovila.

Drugega za drugim so privedli narodni gardisti, vsak je moral stopiti na vzvišeni prostor pred javnega tožitelja in poslušati obtožbo. Lepo število jih je bilo, tatov, goljufov ubijalcev, pouličnih žensk in drugih sličnih grešnikov.

Dva sta bila obsojena na smrt pod guillotino, drugi v prisilno delavnico, ženske so poslali v poboljševalnico. Večerilo se je že in Tinvillu se je mudilo. Hitel je s svojim poslom.

Najzanimivejši slučaj je bil prihranjen za k sklepu. Pripeljali so Jullietto Marny.

Mirna je bila, zelo lepa. Preprosto sivo obleko je nosila, črn pas krog vitkega telesa in belo ruto krog ramen, prekrižano na prsih. Izpod bele čepice je silila obilica zlatih kodrov v bujnem neredu in njen otožni, podolgasti obraz je bil zelo bled, pa sicer miren in dostojanstven, brez strahu.

Nikamor se ni ozrla, s krepkim korakom je stopila na vzvišeni prostor. Ni videla Déroulède. Velike oči so ji sijale v čudnem, nadzemeljskem blesku, — žrtvovala je življenje in čast za moža, ki ga je ljubila.

Déroulède je zbodlo v srce, ko jo je zagledal. Kako jo je ljubil! Žrtvovala se je zanj, zadostiti je hotela za svoj greh —.

(Dalje prihodnjič).

PRIMITE

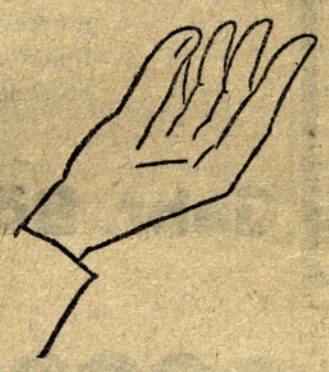

in izkoristite ugodno priliko, kadar greste v Celje in nakupite si v veletrgovini R. STERMECKI, Celje

SUKNA

in kamgarna za moške, volne za ženske obleke, platna cefira, hlačevine in druge manufakturne robe. Zaloga velikanska. Cene čudovito nizke ter si radi tega ogromno denarja prihranite.

Trgovci engros cene! Cenik zastonj!

Trgovina z mešanim in barvarskim blagom

Albin Čeh,

Maribor, Koroška cesta 9 „Pri kmetu"

ima vedno sveže blago po najnižjih cenah.

Naznanilo.

Javim s tem, da sem otvoril o Gregorčičevi ulici št. 14

zobni atelje

s prvovrstnim izdelovanjem zobotehničnih izdelkov v zlatu, kavčuku i. dr. — Ord.: od 8.—12. ure dop. in od pol 2.—5. ure pop.

René Schwab,

koncesijon. zobotehnik

Maribor, Gregorčičeva ulica 14.

„ITO"

priznano najboljša

zobna krema!

ČUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vlito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za vporabo, s kovaškimi odpadki in vlitino.

Trgovina

Martin Šumer

Konjice

priporoča veliko izbiro raznega manufakturnega ter drugega blaga po jako ugodnih cenah ter je za došlo sezijo vsakemu dana priložnost, da si pri nakupu oblačila dosti prihrani. 737 50—1

Denar naložite

najbolje najvarneje

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjavo-modro-beli etiketi. — Na tej se posebno ističejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: ime »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Gospodinje! Kje dobite najboljšo in najcenejšo prvovrstno banaško moko, mast, sladkor, riž, kavo itd.? Le pri Škerbec in Gaspari, preje Tischler, Maribor, Aleksandrova cesta 19. 372 6—1

Najfinejši cvetlični med iz lastnega čebelarstva se dobi pri prof. Jos. Priol-u — Vinarska šola. 381 2—1

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—I. 107

Sodarske pomočnike sprejme pri dobri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu v hiši, Fr. Repič, sodarski mojster, Ljubljana, Kolizejska ulica 18. 344 † 4—1

Smrekove in hojeve hlode vsako količino kupi stavbenik Ubald Nassimbeni, Maribor, Vrtna ulica 12. Tam se prevzame tudi vsaka množina lesa za rezanje (žaganje). 269 10—1

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinejše vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

Otroški voziček, dobro ohranjen, po ceni na prodaj. Vpraša se Ruška cesta 7, II. nadstrop. vrata 10.

Zobozdravnik

dr. med. univ. Otmar Dernjač

se je preselil iz Gregorčičeve ulice 14 v Stolno ulico 1-II. in ordinira od 8. do 12. in 2. do 5. ure.

Tiskajte sami!

Gestetner-Rotary tiskarski stroj za vsakega!

Brez zlaganja. Brez voščenega papirja.

Zahtevajte, da se Vam brezplačno pokaže!

D. Gestetner Ltd.

Zagreb, Trg na Sajmištu broj 1.

Beograd, Zgradba Akademije Nauka. 366 10—1

Cerkveni zvonovi

iz Böhler-jevega specijalnega jekla.

Neprekosljiva lepota zvoka, polni ton in čisto uglašani. Neomejena trpežnost, nobene nevarnosti za prelom ali druge poškodbe. Uglaševanje tudi z bronastim zvonovom. Dobavljamo vedno iz skladišča po najnižjih cenah, vključno prevoznina do meje in jugoslov. uvozna carina. Glede trpežnosti zvonov, trajnosti višine glasu in čiste uglašenosti dajemo na željo večletne garancije. Zahtevajte torej brezpogojno prospekte in proračune od

Gebr. Böhler & Co., Aktiengesellschaft.

Wien I., Elisabethstrasse 12. 357 5—1

Somišljeniki, širite naše liste!

Prva žebljarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija). Telefon interurban: Podnart 2. Brzojavke: Zadruga Kropa.

Žeblji za normalne in ozkotirne železnice, žeblji za ladje, črni ali pocinkani, žeblji za zgradbe, les i. t. d., žeblji za čevlje. Spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuke za podobe, zid. cevi, žlebe i. t. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločenino, kolesa itd. Vijačni čepi. Verige.

Vsi v našo stroko spadajoč železni izdelki po vzorcih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago!

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščeni prodajalec srečk državne razredne loterije.

Zbirni oglas Oglasnega zavoda Fran Voršiča naslednik, Maribor, Slomškov trg 16.

Preselitev poslovnih prostorov.

Slavenska amerikanska petrolejska družba z o. z., Maribor.

Cast nam je, obvestiti s tem p. n. občinstvo, da smo z 1. julijem 1924 premestili svoje dosedanje poslovne prostore, ki so se nahajali doslej v Slovenski ulici št. 2, na

Trg svobode št. 3 (Pugljeva hiša)

Prosimo torej p. n. občinstvo, da izvoli vzeti to preselitev primerno na znanje in nam izkazati oziroma ohraniti tudi v bodoče svoje dosedanje zaupanje in naklonjenost. — V tem pričakovanju beležimo z odličnim spoštovanjem

Slavenska amerikanska petrolejska družba z o. z., Maribor

Trg svobode št. 3 (Pugljeva hiša)

Telefon št. 10. (prej: Slovenska ulica št. 2.) **Telefon št. 10.**

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Odgovorni urednik: Vlado Pušenjak. Izdaja konzorcij «Straže.«